

**Zapošljivost i razvoj karijere osoba koje
su završile srednje strukovno obrazovanje u
*EKONOMSKOJ I TRGOVAČKOJ ŠKOLI
DUBROVNIK
2020./2021.***

Listopad, 2023.

Sadržaj

1. Uvod, ciljevi i metodologija	3
1.1. Uvod	3
1.2. Ciljevi studije praćenja	3
1.3. Metodologija	4
1.3.1. Ciljana populacija	4
1.3.2. Metoda istraživanja	4
1.3.3. Uzorak	4
2. Obrazovne i radne karijere	6
2.1. Obrazovne karijere	6
2.1.1. Tijek srednjoškolskog obrazovanja	6
2.1.1.1.	62.1.1.2.
72.1.1.3. Stipendije, zalaganje, uspjeh i Državna matura	13
2.1.1.4. Povremeni poslovi za vrijeme srednjoškolskog obrazovanja	16
2.1.1.5. Razlozi nastavka ili prekida školovanja nakon srednjeg strukovnog obrazovanja	18
2.1.1.6. Spremnost za donošenje odluka vezanih uz buduću karijeru po završetku srednje škole	18
2.1.1.7. Procjena razine stečenih općih generičkih kompetencija tijekom obrazovanja na strukovnoj ustanovi	19
2.2. Nastavak obrazovanja nakon srednje škole	24
2.2.1. Upisivanje studija, vrste, načini i mjesto studiranja	24
3. Tranzicija iz obrazovanja u posao	26
3.1. Prvi posao	26
3.2. Trenutni posao	32
3.2.1. Zadovoljstvo trenutnim poslom	33
3.2.2. Procjena razine potrebe općih generičkih kompetencija na njihovom trenutnom radnom mjestu	34
3.2.3. Usporedba procijenjene razine generičkih kompetencija usvojenih tijekom obrazovanja i procijenjene razine njihove upotrebe na trenutnom radnom mjestu	35
3.3. Osobe bez posla	39
3.3.1. Nezaposleni	39
3.3.2. Neaktivni	39
4. ZAKLJUČAK	40
4.1. Osnovni nalazi	40
4.2. Zaključci i preporuke	42

1. Uvod, ciljevi i metodologija

1.1. Uvod

Završetak školovanja i ulazak u svijet rada važan je ritual prijelaza u životu mladog čovjeka. Nakon prve donesene odluke o srednjoškolskom obrazovanju, slijedi odluka koja obilježi svakog radno aktivnog pojedinca. Dok tek nekolicina učenika ostaje (uglavnom kratkoročno) neaktivna nakon srednje škole - što radi nezadovoljstva odabranim studijem, što radi zasićenja obrazovnim sustavom - manji postotak donosi odluku o izlasku na tržište rada, a velika većina, pak, nastavlja svoje obrazovanje na višim razinama.

O donesenim odlukama učenika nakon srednjoškolskog obrazovanja postoji tek sporadični jednokratni uvid u podatke na razini cjelovitog općeg i strukovnog obrazovanja, odnosno jedan regularan višegodišnji uvid na regionalnog razini, dok na razini obrazovne ustanove pojedinačno ovakvi uvidi nisu rađeni.

Ovaj izvještaj prezentira nalaze provedene pilot studije praćenja koji se posljednjih godina po prvi put rade na razine strukovne obrazovne ustanove u Republici Hrvatskog. Svrha studije je proširiti postojeće znanje o zapošljivosti polaznika završnih godina strukovnog obrazovanja, njihovim iskustvima za vrijeme školovanja, kao i o procesu tranzicije u svijet rada. Izvještaj analizira prikupljanje informacije o uspjehu završenih polaznika na tržištu rada, adekvatnosti, relevantnosti i kvaliteti samog obrazovanja, kao i mnogim drugim aspektima koji mogu pomoći pri procjeni kvalitete i orijentacije, usmjerenosti općeg i strukovnog sustava obrazovanja.

1.2. Ciljevi studije praćenja

Ciljevi istraživanja su:

- postići uvid u podatke o zapošljivosti završenih polaznika strukovnog obrazovanja na razini strukovne ustanove i pojedinih obrazovnih programa koji se u njoj izvode (*informacija s tržišta rada*)
- prikupiti povratne informacije od strane završenih polaznika strukovnog obrazovanja sa svrhom unaprjeđenja sadržaja i izvedbe obrazovnog programa (*retrospektivna evaluacija obrazovnog procesa*), kao i uvid u odluke o njihovom daljnjem školovanju.

U ovom prikazu iznesena su iskustva polaznika Ekonomske i trgovačke škole Dubrovnik, generacije koja je svoje srednjoškolsko obrazovanje završila u školskoj godini 2020./2021. i koja je u trenutku anketiranja iza sebe imala dvogodišnje iskustvo vezano za njihove aktivnosti na tržištu rada ili daljnjem školovanju.

1.3. Metodologija

1.3.1. Ciljana populacija

Ciljana populacija ovog istraživanja su svi učenici obrazovnih programa Ekonomske i trgovačke škole i to generacija koja je svoje srednjoškolsko obrazovanje završila školske godine 2020./2021.

1.3.2. Metoda istraživanja

Kao metoda istraživanja primijenjena je anketna metoda, a u prikupljanju podataka korišteno je online anketiranje. Za potrebe provedenog istraživanja upitnik je oblikovan za samostalno ispunjavanje od strane ispitanika.

Anketni upitnik je strukturiran kroz grupiranja pitanja sa ciljem detaljnog ispitivanja problematike obrazovnih i radnih karijera po završetku strukovnog obrazovanja.

Upitnik je pokrivaio sljedeća područja: (1) Tijek srednjoškolskog obrazovanja, (2) Školovanje poslije srednje škole, (3) Zaposlenost, (4) Radna povijest, (5) Nezaposlenost, (6) Neaktivnost, (7) Životne okolnosti i (8) Podaci za kontakt.

Sve pripremne radnje oko ažuriranja adresara (e-mail adresa i telefona), slanja e-mailova završenim učenicima koji su dali privolu za sudjelovanje u anketi, slanja obavijesti i zamolbi završenim učenicima i njihovim roditeljima putem raznih kanala na pametnim telefonima, kao i telefonska podsjećanja u zadnjem tjednu provođenja anketiranja, izvršila je radna grupa za provedbu ankete formirana pri Ekonomskoj i trgovačkoj školi Dubrovnik. Anketiranje je izvršeno tijekom travnja i svibnja 2023. godine. Tijekom trajanja anketiranja ispitanicima je osigurana pomoć pri razumijevanju anketnog upitnika. Unatoč ponuđenoj potpori tijekom ispunjavanja anketnog upitnika, ispitanici nisu iskazali potrebu za pojašnjenjem pitanja niti na nemogućnost odgovaranja uslijed procijenjene nekonzistentnosti pitanja.

1.3.3. Uzorak

U cilju postizanja reprezentativnosti primijenjen je stratificiran višetajni proporcionalni prigodni uzorak pripadnika populacije svih završenih polaznika, Ekonomske i trgovačke škole Dubrovnik, generacija koja je svoje srednjoškolsko obrazovanje završila školske godine 2021./2022.

Provedena je dvostruka stratifikacija prema sljedećim obilježjima:

(1) prema programima obrazovanja koji se u školi izvodi (ukupno 4), čime je postignuto razvrstavanje jedinica izbora po načelu iscrpnosti i isključivosti

(2) prema spolu.

Alokacija uzorka po stratumima provedena je proporcionalno njihovoj veličini, točnije sukladno broju i spolu učenika koji su ih pohađali. Veličina populacija kvalificirane za sudjelovanje u istraživanju (s validnim kontakt podacima) iznosila je ukupno 75 osoba. Uz veličinu uzorka od 75 ispitanika, a razini podudarnosti od 95% i za proporciju odgovora od 50%, očekivana razina preciznosti (teorijska pogreška uzorka) iznosi +/-10,0%.

Tablica 1: Pregled završenih polaznika generacije 2020./2021. i ostvaren povrat anketa

Obrazovni programi	Ukupno završenih polaznika	Polaznici s privolom	Vraćeni odgovori	Stopa povrata
Ekonomist	20	19	16	0,84
Ekonomska gimnazija	16	16	8	0,50
Komercijalist	18	18	10	0,55
Poslovni tajnik	21	19	3	0,16
UKUPNO	75	72	37	0,51

Ukupno je na anketu odgovorilo 37 završenih polaznika što daje stopu odaziva osoba kvalificiranih za sudjelovanje u istraživanju od dovoljnih 51%. Stopa odaziva je znatno manja u odnosu na prethodno istraživanje kada je iznosila 74%, iako smo tijekom oba anketiranja provodili vrlo slične aktivnosti vezane uz motivaciju završenih polaznika da odgovore na upitnik.

U posljednjem anketiranju završeni učenici su zadržali minimalan kontakt s obrazovnom ustanovom te ih je bilo teže motivirati na sudjelovanje u istraživanju.

Usporedba dobivenih rezultata i aktivnosti koje smo provodili ukazuje da je potrebno poboljšati stopu odaziva završenih polaznika kako bismo dobili relevantne podatke. Stoga je potrebno učenicima tijekom srednjoškolskog obrazovanja više približiti projekt praćenja i motivirati ih da sudjeluju u njemu, a nakon završetka školovanja osmisliti nove načine poticanja na sudjelovanje u ispitivanju.

2. Obrazovne i radne karijere

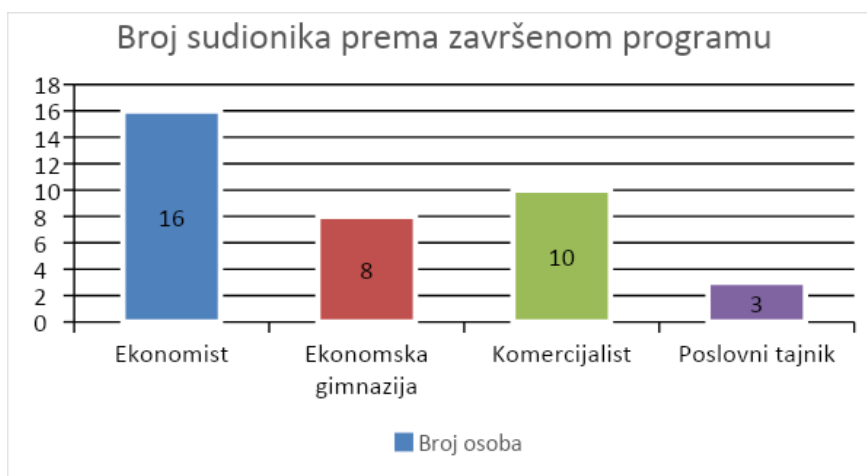
2.1. Obrazovne karijere

2.1.1. Tijek srednjoškolskog obrazovanja

2.1.1.1. Karakteristike završenih polaznika i programa

Ekonomiska i trgovačka škola izvodi nastavne planove i programe za zanimanja: Ekonomist, Ekonomska gimnazija, Komercijalist i Poslovni tajnik

Grafikon 1:

Tablica 2: Distribucija ispitanika prema vrsti obrazovnog programa koji su pohađali i spolu

Obrazovni programi	Broj osoba	Udio %	M (%)	Ž (%)
Ekonomist	16	43%	6	9
Ekonomska gimnazija	8	22%	2	6
Komercijalist	10	27%	3	7
Poslovni tajnik	3	8%	0	3
UKUPNO	37	100%	11	25

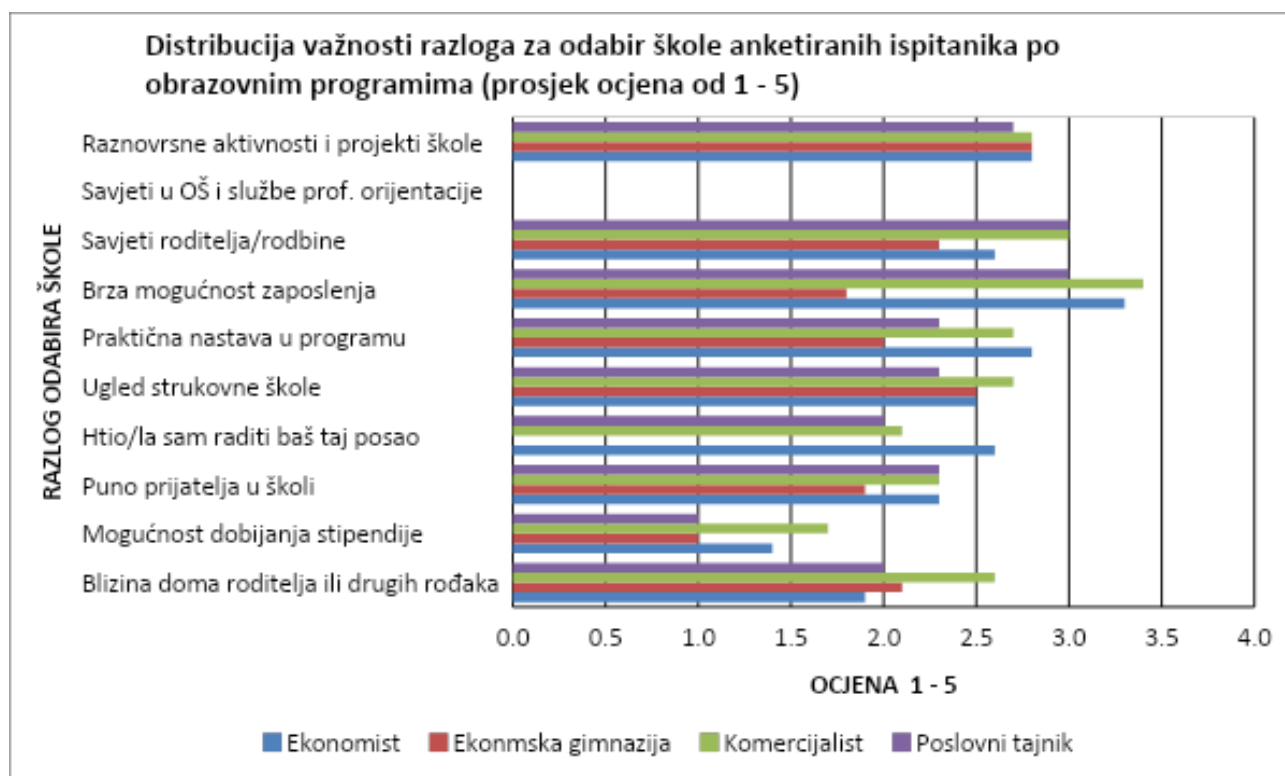
Ukupno 37 sudionika sudjelovalo je u studiji zapošljivosti i razvoja karijere, od čega je 69,5% žena i 30,5% muškaraca. Žene i muškarci značajno se razlikuju prema udjelu u pojedinoj vrsti završenog obrazovnog programa. Za programe *Ekonomska gimnazija* i *Komercijalist* vidljiva je najveća razlika u spolnoj strukturi (oko 72% žena u odnosu na 28% muškaraca), koja je bila i očekivana, dok to nije izraženo u ostalim obrazovnim programima u tolikoj mjeri. Zbog izrazite asimetričnosti spolne strukture, u elementima izvještaja koji slijede spolna struktura neće biti sistematski komentirana.

2.1.1.2. Procjena razloga za odabir škole i obrazovnog programa, zadovoljstva završenim obrazovnim programom i srednjom školom koju su pohađali

Tablica 3: Procjena završenih polaznika škole o važnosti razloga za odabir škole po obrazovnim programima (prosjeak na skali od 1 – Potpuno nevažno do 5 – Vrlo važno)

Razlog odabira škole	Na razini škole	Ekonomist	Ekonomska gimnazija	Komercijalist	Poslovni tajnik
Blizina doma roditelja ili drugih rođaka	2,2	1,9	2,1	2,6	2
Mogućnost dobivanja stipendije	1,4	1,4	1	1,7	1
Puno prijatelja u školi	2,2	2,3	1,9	2,3	2,3
Htio/la sam raditi baš taj posao	2,2	2,6	1,8	2,1	2
Ugled strukovne škole	2,5	2,5	2,5	2,7	2,3
Praktična nastava u programu	2,5	2,8	2	2,7	2,3
Brza mogućnost zaposlenja	2,9	3,3	1,8	3,4	3
Savjeti roditelja/rodbine	2,7	2,6	2,3	3	3
Savjeti u OŠ i službe prof. orijentacije	0,0	0,0	0	0	0
Raznovrsne aktivnosti i projekti škole	2,8	2,8	2,8	2,8	2,7

Grafikon 2:

Pri sagledavanju razloga za odabirom škole treba imati u vidu da je u pitanju retroaktivno vrednovanje, odnosno da se vrednovanje ne vrši prije donošenja stvarne odluke o izboru škole i obrazovnog programa. Zapravo je u ocjenu pojedinih razloga utkano iskustvo cjelokupnog vremena provedenog u odabranoj školi te ispitanik potencijalno uzima u obzir godinu dana suočavanja s potencijalima zapošljivosti ili daljnjeg školovanja koje stečena kvalifikacija omogućava.

Gledajući rezultate na razini škole, primjetno je da od ponuđenih razloga za odabir škole niti jedan nije istaknut kao važan (4) ili vrlo važan (5). Raspon vrijednosti razloga odabira kreće se od 1.4 do 2.9.

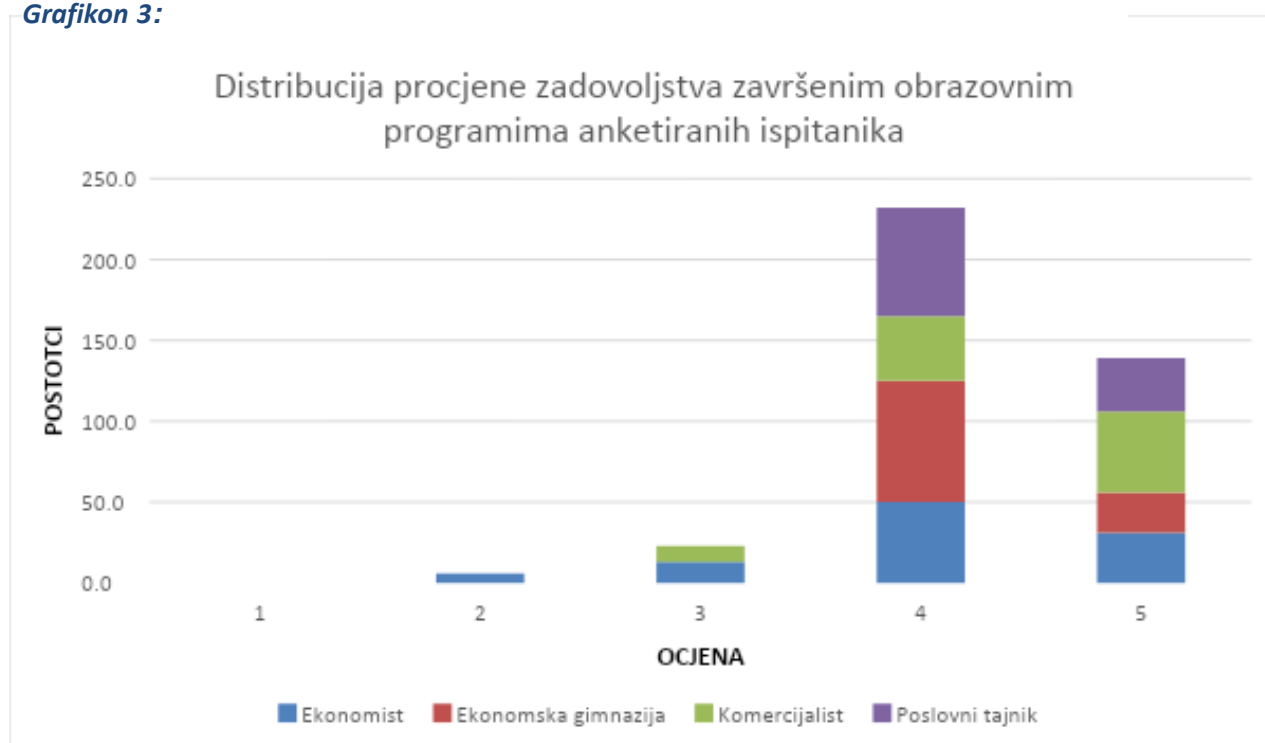
Među razlozima odabira škole koje su iznad točke indiferentnosti (2.5) ističu se sljedeće varijable: savjeti roditelja/rodbine, raznovrsne aktivnosti i projekti škole i brza mogućnost zaposlenja. Nasuprot tome, varijabla koja se ističe kao najmanje važna je mogućnost dobivanja stipendije.

Generalno bi se moglo zaključiti da sudionici nisu imali značajno izražene motive za upis škole ili određenog obrazovnog programa. Usporedbom rezultata s prethodna dva istraživanja, dolazimo do zaključka da su neki motivi ipak u porastu: blizina doma roditelja ili drugih rođaka (1.78 -> 2.3 -> 2.2), htio/htjela sam raditi baš taj posao (1.94 -> 2.1 -> 2.2), ugled strukovne škole (2.08 -> 2.6 -> 2.5), brza mogućnost zaposlenja (2.16 -> 2.6 -> 2.9), savjeti roditelja/rodbine (2.28 -> 2.9 -> 2.7), raznovrsne aktivnosti i projekti škole (2.2 -> 2.8 -> 2.8). Najveći pad bilježe savjeti u OŠ i službe profesionalne orijentacije, što nam može ukazati na potrebu za provedbom profesionalnih usmjerenjima učenika o daljnjim mogućnostima školovanja još u osnovnoj školi. Evidentno je da su prikupljeni podaci sličniji prethodnom istraživanju nego prvom te se može zaključiti da škola uživa ugled među učenicima, a prepoznat je trud u raznovrsnosti aktivnosti i projektima škole, kao i veća zapošljivost nakon strukovnog obrazovanja.

Tablica 4: Procjena zadovoljstva završenim obrazovnim programima (prosjek i frekvencije na skali od 1 – Vrlo nezadovoljan do 5 – Vrlo zadovoljan):

Obrazovni programi	Prosjek	Ocjena u %					N
		Vrlo nezadovoljan		Vrlo zadovoljan			
		1	2	3	4	5	
Škola u cjelini	4,2	0,0	3,0	8,0	54,0	35,0	37
Ekonomist	4,1	0,0	6,0	13,0	50,0	31,0	16
Ekonomska gimnazija	4,3	0,0	0,0	0,0	75,0	25,0	8
Komercijalist	4,4	0,0	0,0	10,0	40,0	50,0	10
Poslovni tajnik	4,3	0,0	0,0	0,0	67,0	33,0	3

Grafikon 3:

Slika zadovoljstva završenim **obrazovnim programom** daje bitno drugačiju/istu sliku nego izjave o razlozima odabira škole i obrazovnog programa. Polaznici daju vrlo pozitivnu procjenu o završenim obrazovnim programima - 4.3. Usporedivši s prethodna dva istraživanja (3.9 -> 4.1 -> 4.2), evidentan je porast zadovoljstva programima. Raspon između maksimalne ocjene zadovoljstva programom od 4.4 (za program *Komercijalist*) do minimalne 4.1 (za program *Ekonomist*) ukazuje na minimalne razlike zadovoljstvom programima, te svi programi imaju od 81% do 100% polaznika zadovoljno ili vrlo zadovoljno. Visoke ocjene zadovoljstva završenom školom i pojedinim obrazovnim programima ukazuju na kvalitetu rada škole te potiču sve sudionike nastavnog procesa na daljnji napredak i cjelovito ostvarivanje vizije i misije škole.

Tablica 5: Distribucija procjene zadovoljstva glavnih karakteristika završenih obrazovnih programa: (prosjeck ocjena od 1 (vrlo nezadovoljan) - 5 (vrlo zadovoljan):

Glavne karakteristike obrazovnih programa	Na razini škole	Ekonomist	Ekonomskagimnazija	Komercijalist	Poslovni tajnik
Stečena stručna znanja	4,0	3,8	4,1	4,3	4,3
Stečena opća znanja	3,9	3,8	4,1	3,7	4,3
Stečene vještine za obavljanje posla	3,8	3,5	3,8	3,4	4,3
Praktična nastava u školi	3,6	3,3	3,4	4,1	4,3
Praktična nastava/stručna praksa kod poslodavca	3,2	2,7	2,5	3,9	4,3

Grafikon 4:

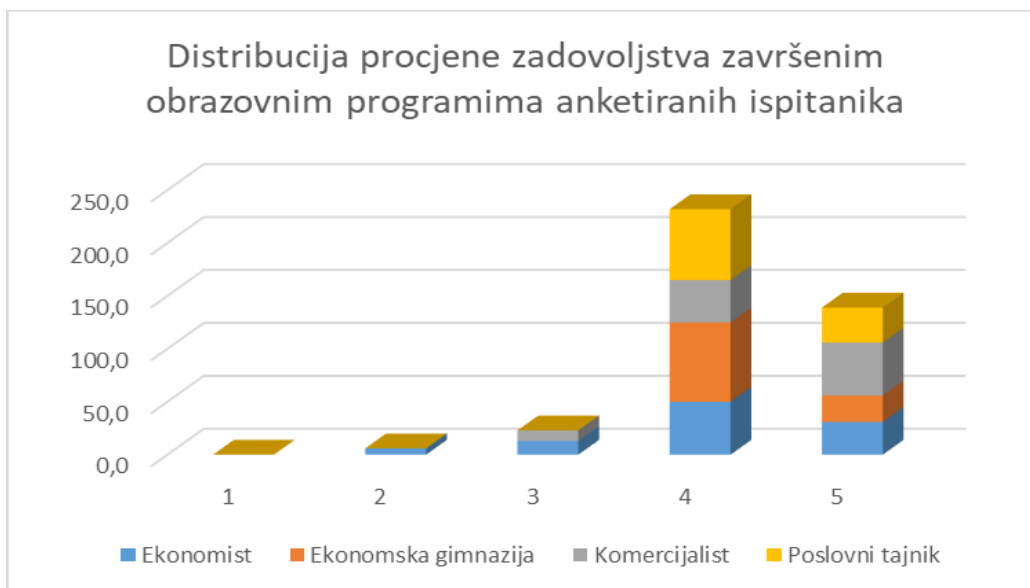

Slična, s razlikom od tek 0.2, je i ocjena zadovoljstva pojedinim aspektima završenih obrazovnih programa. Ono što remeti umjerene iznadprosječne ocjene je relativno nezadovoljstvo *Praktičnom nastavom/stručnom praksom kod poslodavca* s prosječnom ocjenom 3.2. Među navedenim komponentama ispitanici su najzadovoljniji stečenim stručnim znanja, što je u porastu i usporedivši podatke s proteklim istraživanjima (*Stečena stručna znanja* 3.6 -> 3.6 -> 4.0). Program koji je iskazao najveće zadovoljstvo prosječnom ocjenom 4,3 je *Poslovni tajnik*.

Tablica 6: Distribucija procjene zadovoljstva završenom srednjom školom po obrazovnih programima anketiranih ispitanika

Obrazovni programi	Prosjek	Ocjena u %					N
		Vrlo nezadovoljan			Vrlo zadovoljan		
		1	2	3	4	5	
Škola u cjelini	4,1	0,0	3,0	8,0	62,0	27,0	37
Ekonomist	4,0	0,0	6,0	13,0	56,0	25,0	16
Ekonomiska gimnazija	4,4	0,0	0,0	0,0	63,0	38,0	8
Komercijalist	4,1	0,0	0,0	10,0	70,0	20,0	10
Poslovni tajnik	4,3	0,0	0,0	0,0	67,0	33,0	3

Grafikon 5: Distribucija prosjeka procjene zadovoljstva završenom srednjom školom po obrazovnih programima anketiranih ispitanika

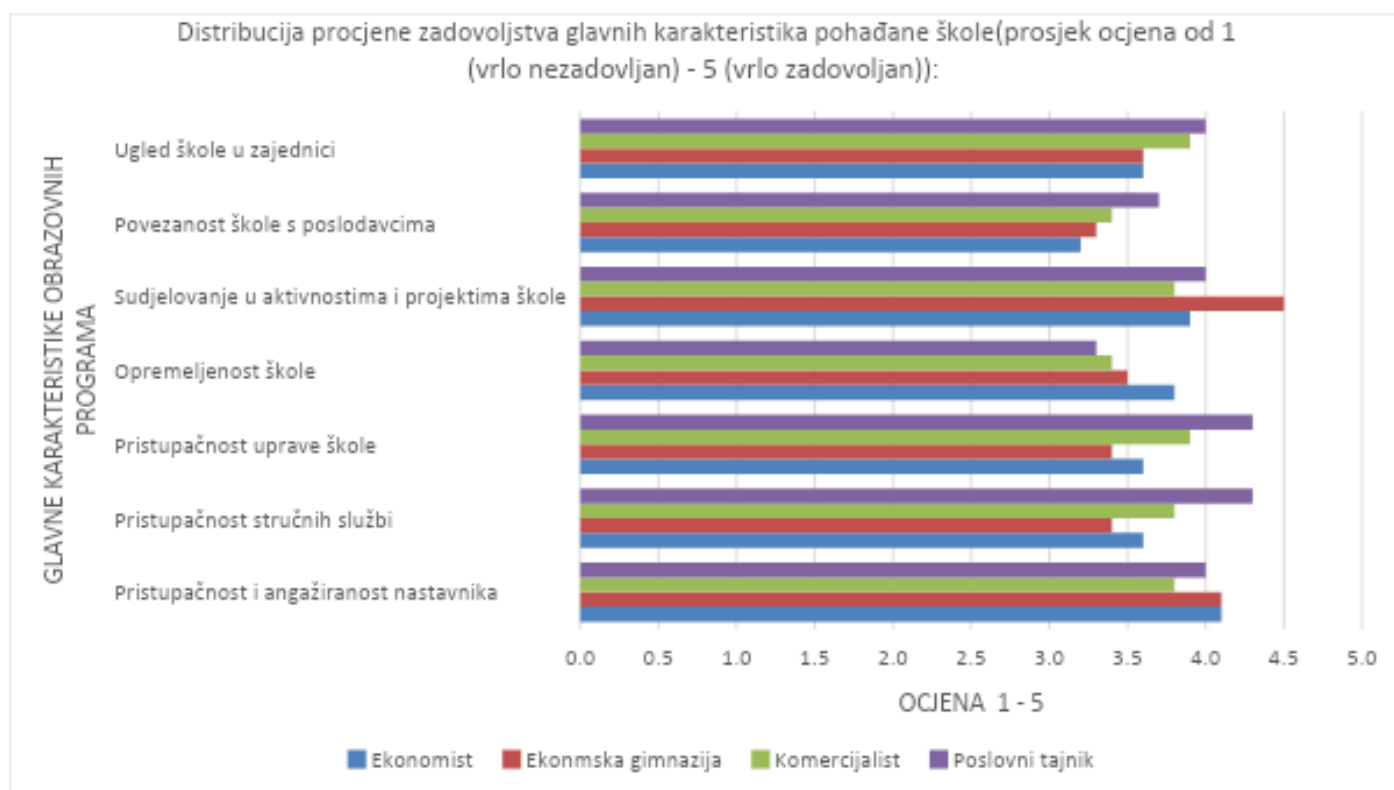

Polaznici su u prosjeku zadovoljni završenom srednjom školom. Podaci su u skladu s onima o zadovoljstvu završenim obrazovnim programima. Ocjena na razini škole vrlo je visoka (4.1); najbolje je ocijenjen program *Ekonomiska gimnazija* (4.4), a najmanju ocjenu ima program *Ekonomist* (4.0), iako još uvijek relativno visoka.

Tablica 7: Distribucija procjene zadovoljstva glavnih karakteristika pohađane škole: (prosječna ocjena od 1 (vrlo nezadovoljan) - 5 (vrlo zadovoljan)):

Glavne karakteristike pohađane škole	Na razini škole	Ekonomist	Ekonomskagimnazija	Komercijalist	Poslovni tajnik
Pristupačnost i angažiranost nastavnika	4,0	4,1	4,1	3,8	4,0
Pristupačnost stručnih službi	3,7	3,6	3,4	3,8	4,3
Pristupačnost uprave škole	3,7	3,6	3,4	3,9	4,3
Opremljenost škole	3,6	3,8	3,5	3,4	3,3
Sudjelovanje u aktivnostima i projektima škole	4,0	3,9	4,5	3,8	4,0
Povezanost škole s poslodavcima	3,3	3,2	3,3	3,4	3,7
Ugled škole u zajednici	3,7	3,6	3,6	3,9	4,0

Grafikon 6:

Prema prikupljenim podacima, ispitanici su većinski zadovoljni karakteristikama škole, kvalitetom obrazovnih programa koji se u školi izvode te materijalnim, organizacijskim i nastavnim aspektima u realizaciji obrazovnih programa. Bitno je naglasiti da su ispitanici sve navedene karakteristike ocijenili kao umjereno iznadprosječne (najniža ocjena na razini škole je 3.3 za *Povezanost škole s poslodavcima*, a najviša 4.0 za *Pristupačnost i angažiranost nastavnika*), što je gotovo identično prethodnim istraživanjima što ukazuje na prepoznatljivost kvalitete organizacije i provedbe obrazovnih programa u školi.

2.1.1.3. Stipendije, zalaganje, uspjeh i Državna matura

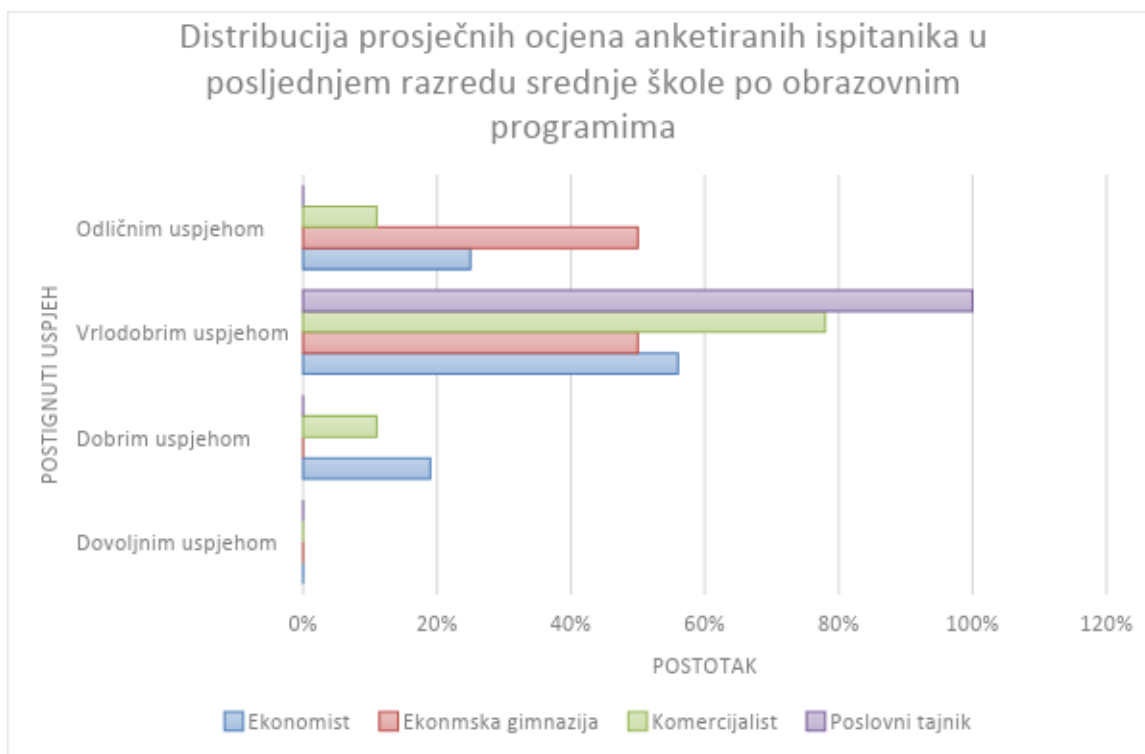
Dodjela stipendija učenicima srednje škole još uvijek su izrazito rijetke, na što upućuje izvor iz jednog sličnog nacionalnog istraživanja koje navodi da je samo 4% učenika primilo je stipendiju. Drugo, regionalno, istraživanje pokazalo je da je unutar četiri sukcesivne generacije (2008. - 2011.) u prosjeku samo 3,5% učenika primilo stipendiju. U našoj školi, stipendiju je tijekom svog srednjoškolskog obrazovanja koristilo 7.7% osoba.

U dijelu anketnog upitnika posvećenog tijeku srednjoškolskog strukovnog obrazovanja ispitana je angažiranost polaznika kroz uspjeh u završnom razredu i kroz procjenu stupnja uključenosti u obrazovne aktivnosti.

Tablica 8: Distribucija prosječnih ocjena anketiranih ispitanika u posljednjem razredu srednje škole po obrazovnim programima izražen u %:

POSTIGNUTI USPJEH	Na razini škole	Ekonomist	Ekonomskagimnazija	Komercijalist	Poslovni tajnik
Dovoljnim uspjehom	0%	0%	0%	0%	0%
Dobrim uspjehom	11%	19%	0%	11%	0%
Vrlo dobrim uspjehom	64%	56%	50%	78%	100%
Odličnim uspjehom	25%	25%	50%	11%	0%
Ukupno sudionika	36	16	8	9	3

Grafikon 7:

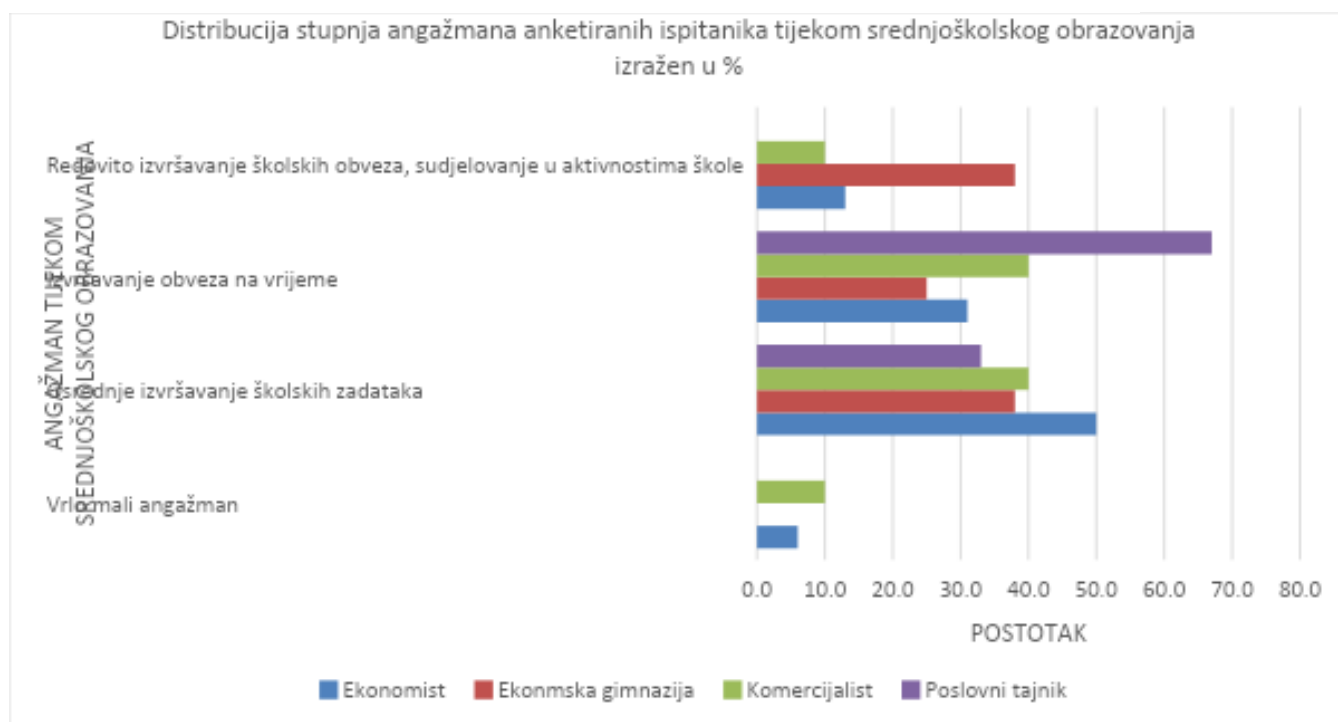

Podaci pokazuju kako je najveći broj polaznika završio završni razred s ocjenom vrlo dobar, njih čak 64% dok je ih je s ocjenom odličan uspješno završilo 25%, što je znatno poboljšanje usporedivši uspjeh učenika s prethodnim istraživanjima kada je postotak vrlo dobrih učenika bio 52% pa svega 34%, a odličnih 24% pa 20,8%. Bitno je i istaknuti da je broj učenika s uspjehom dovoljan u velikom padu, s 45,3% pao je na svega 11%. Najbolji uspjeh imali su učenici obrazovnog programa *Ekonomska gimnazija* (50% ispitanika je imalo uspjeh vrlo dobar, 50% odličan uspjeh).

Tablica 9: Distribucija stupnja angažmana anketiranih ispitanika tijekom srednjoškolskog obrazovanja po obrazovnim programima izražen u %:

ANGAŽMAN TIJEKOM SREDNJOŠKOLSKOG OBRAZOVANJA	Na razini škole	Ekonomist	Ekonomska gimnazija	Komercijalist	Poslovni tajnik
Vrlo mali angažman	5,0	6,0	0,0	10,0	0,0
Osrednje izvršavanje školskih zadataka	43,0	50,0	38,0	40,0	33,0
Izvršavanje obveza na vrijeme	35,0	31,0	25,0	40,0	67,0
Redovito izvršavanje školskih obveza, sudjelovanje u aktivnostima škole	16,0	13,0	38,0	10,0	0,0

Grafikon 8:

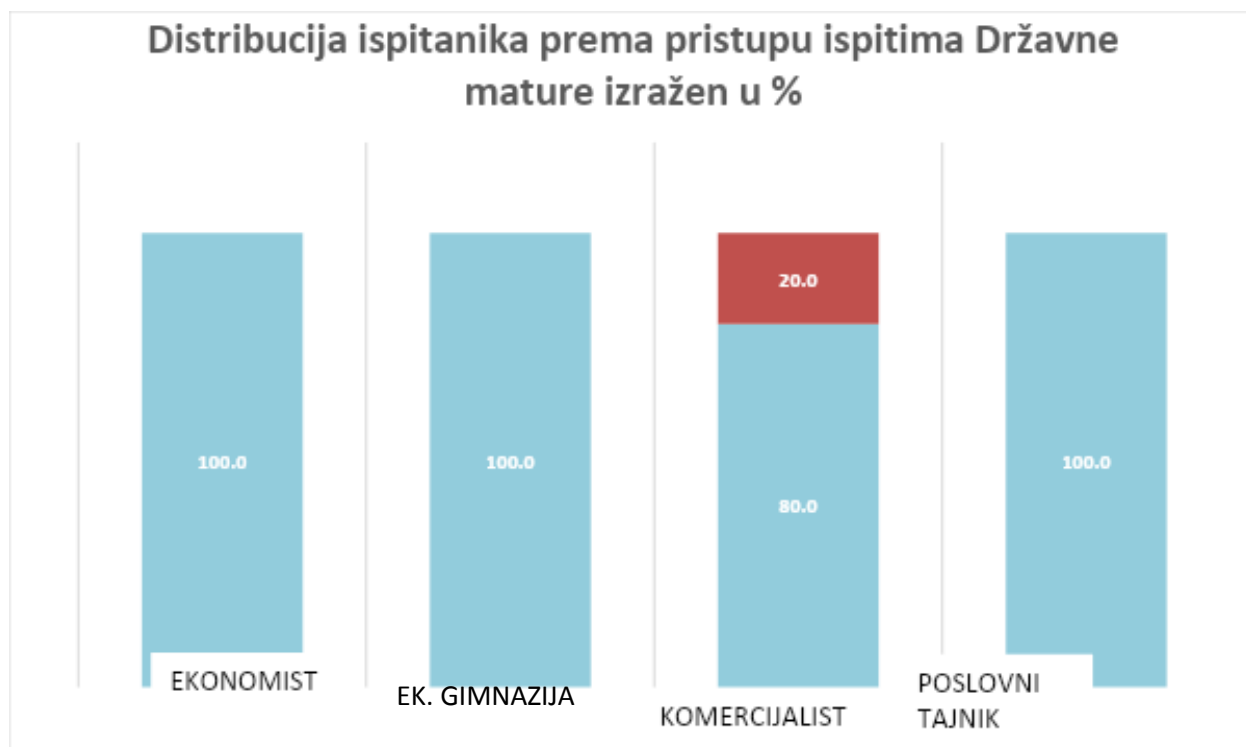

Istodobno završeni polaznici procjenjivali su stupanj svog angažmana tijekom srednjoškolskog obrazovanja. Oko polovine polaznika (48%) procijenilo je svoj angažman minimalnim, osrednjim i kampanjskim, dok je druga polovina nastojala sustavno i na vrijeme obavljati svoje obrazovne poslove i obaveze. Svaki sedmi učenik među njima bio je angažiran u natjecanjima, projektima, programima učeničke mobilnosti i sličnim dodatnim aktivnostima škole. Ovi podaci slični su onima iz prethodnih istraživanja.

Tablica 10: Distribucija anketiranih ispitanika s obzirom na to jesu li pristupili ispitima Državne mature izražen u %:

POLAGANJE ISPITA DRŽAVNE MATURE	Na razini škole	Ekonomist	Ekonomika gimnazija	Komercijalist	Poslovni tajnik
DA	95,0	100,0	100,0	80,0	100,0
NE	5,0	0,0	0,0	20,0	0,0

Grafikon 9:

Jedan od indikatora profesionalnih namjera u smislu daljnjeg školovanja ili izlaska na tržište rada je pristup na ispit Državne mature čija je položenost preduvjet daljnjeg školovanja na višoj razini. Među završenim polaznicima izlaznost gotovo 100-postotna. Tek dva učenika iz obrazovnog programa *Komercijalist* nisu izašli na državnu maturu što čini tek 5% ispitanika. Usporedivši podatke s prethodnim istraživanjima (85,1% i 94,1%), ovaj indikator je u porastu.

2.1.1.4. Povremeni poslovi za vrijeme srednjoškolskog obrazovanja

Tijekom perioda svog srednjoškolskog strukovnog obrazovanja pored obavezne stručne prakse, veliki dio polaznika radio je i na povremenim poslovima. U slučaju anketiranih završenih polaznika ovakvu vrstu iskustva imalo je 60%.

Tablica 11: Distribucija povezanosti povremenih poslova s područjem rada za kojeg su se anketirani ispitanici školovali

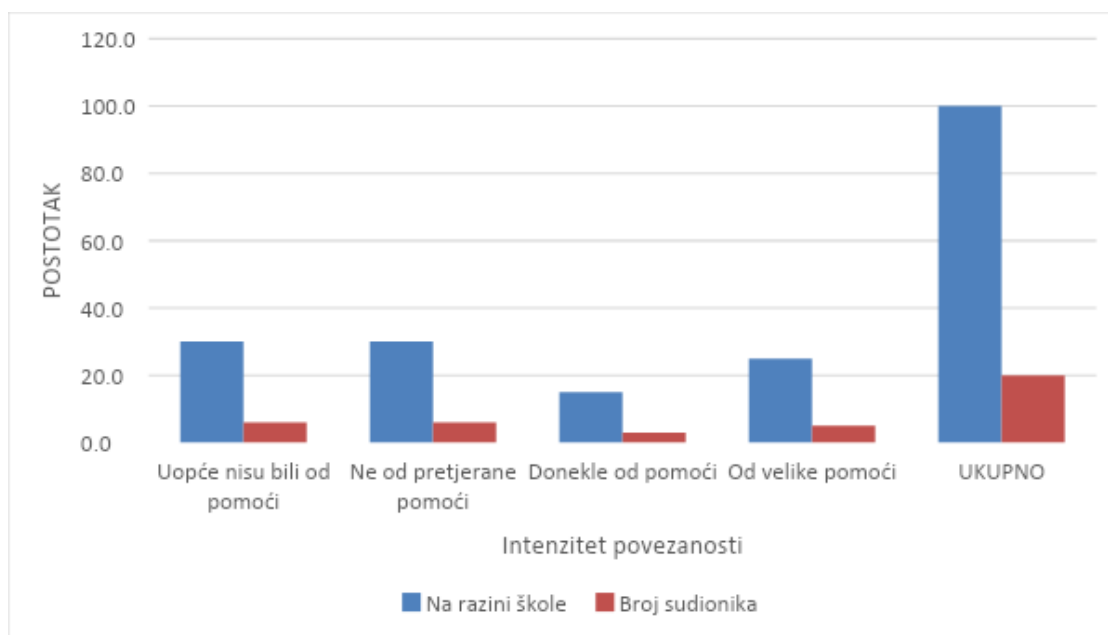
Povezanost	Postotak sudionika	N
Nimalo	40%	8
2	35%	7
3	15%	3
4	10%	2
U velikoj mjeri	0%	0
Ukupno	100%	20

U najvećem broju ti su poslovi rađeni za vrijeme školskih praznika i vikendima, a izvan vremena dnevnih školskih smjena što je iznenađujući podatak s obzirom na prethodnu godinu - kad nitko od sudionika nije radio u tom vremenu. Obavljanje povremenih poslova najčešće nije povezano s područjima rada za koje su se polaznici školovali.

Tablica 12: Distribucija anketiranih ispitanika s obzirom na povezanost povremenih poslova i donošenje odluka što raditi nakon srednje škole izražen u %:

INTENZITET POVEZANOSTI	Na razini škole	Broj sudionika
Uopće nisu bili od pomoći	30,0	6,0
Ne od pretjerane pomoći	30,0	6,0
Donekle od pomoći	15,0	3,0
Od velike pomoći	25,0	5,0
UKUPNO	100,0	20,0

Grafikon 10: Distribucija anketiranih ispitanika s obzirom na povezanost povremenih poslova i donošenje odluka što raditi nakon srednje škole izražen u %:

60% ispitanika koji su radili povremene poslove tijekom obrazovanja, smatra da su im ta radna iskustva bila donekle od pomoći ili nisu bila od pretjeranog značaja za donošenje kasnijih odluka u karijeri ili za odabir što će kasnije raditi u životu. Njih 40% je ipak procijenilo da su im ta iskustva donekle ili uvelike pomogla u odabiru zanimanja. Očito postoji podijeljenost u vrednovanju značaja povremenih poslova za vrijeme školovanja, što možemo povezati sa sektorom u kojem učenici najčešće rade, a to je turizam (uslužne djelatnosti).

2.1.1.5. Razlozi nastavka ili prekida školovanja nakon srednjeg strukovnog obrazovanja

Nakon završetka srednje škole 78,38% ispitanika je nastavilo školovanje. Najčešći razlog nastavljanja školovanja nakon srednje škole koje iznosi 64% ispitanika od onih koji su nastavili školovanje je veća mogućnost zaposlenja s višom razinom obrazovanja.

Uspoređujući s podacima iz prethodnog istraživanja, i dalje se opravdanost ovakvog stava ogleda u evidentno povoljnijoj poziciji koju vlasnici fakultetske diplome imaju na tržištu rada, a svjesnost koju o njoj ovim stavom iskazuju mladi govori o realnom procjenjivanju težine i značenja koju komponenta školovanja ima za kasniji rad i život. Daleko iza ovog razloga za nastavak školovanja dolazi iskaz vjerovanja da viša razina obrazovanja donosi visok društveni status (8%).

S druge strane, 21,62% ispitanika nakon srednje škole nije nastavilo školovanje.

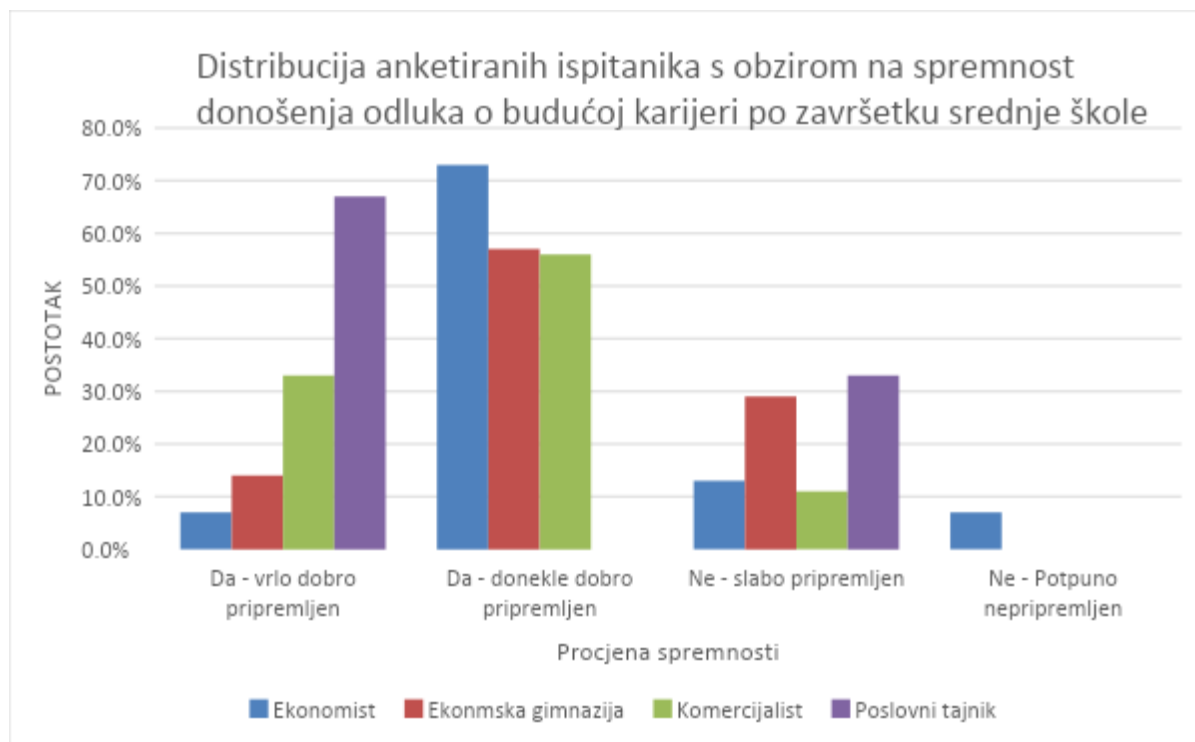
2.1.1.6. Spremnost za donošenje odluka vezanih uz buduću karijeru po završetku srednje škole

Procjena vlastite subjektivne spremnosti za donošenje odluka usmjerenih budućoj karijeri i životu po završetku srednje škole u osnovi je pitanje pripreme i spremnosti za dvije temeljne destinacijske točke po završetku obrazovanja na strukovnoj ustanovi: ulazak na tržište rada i nastavak daljnjeg školovanja. Istovremeno, riječ je o indikatoru koji govori o upoznatosti i motiviranosti srednjoškolske populacije da koristi sve dostupne izvore informacija i savjetovanja formativnih za donošenje karijernih, radnih i obrazovnih odluka po završetku srednje škole, ali je ujedno indikator postojanja kvalitete i dostupnosti tih istih servisa i informacija unutar obrazovnog sustava ili spram njega paralelno i komplementarno razvijenih usluga.

Tablica 13: Distribucija anketiranih ispitanika s obzirom na spremnost donošenja odluka o budućoj karijeri po završetku srednje škole izražen u %:

PROCJENA SPREMNOSTI	Na razini škole	Ekonomist	Ekonomskagimnazija	Komercijalist	Poslovni tajnik
Da - vrlo dobro pripremljen	21,0%	7,0%	14,0%	33,0%	67,0%
Da - donekle dobro pripremljen	59,0%	73,0%	57,0%	56,0%	0,0%
Ne - slabo pripremljen	18,0%	13,0%	29,0%	11,0%	33,0%
Ne - Potpuno nepripremljen	3,0%	7,0%	0,0%	0,0%	0,0%
BROJ SUDIONIKA	34	15	7	9	3

Grafikon 11:

Na razini škole otprilike 80% polaznika smatra da je pripremljeno za donošenje odluka o budućoj karijeri, dok njih 20% smatra da su slabo ili nikako pripremljeni za buduću karijeru. Usporedivši podatke s prethodnim godinama, ovogodišnji su skoro istovjetni prvom provedenom istraživanju (te godine smo imali 60,4% donekle dobro pripremljenih učenika) dok su prošle godine bili nešto drugačiji (29,1% ispitanika je smatralo da su vrlo dobro pripremljeni, 41,8% donekle dobro pripremljeni, a 22% slabo ili potpuno nepripremljeno). U programu *Komercijalist* najviše je onih koji kažu da vrlo dobro i donekle spremni za donošenje odluka o budućoj karijeri, a u programu *Poslovni tajnik* najmanje.

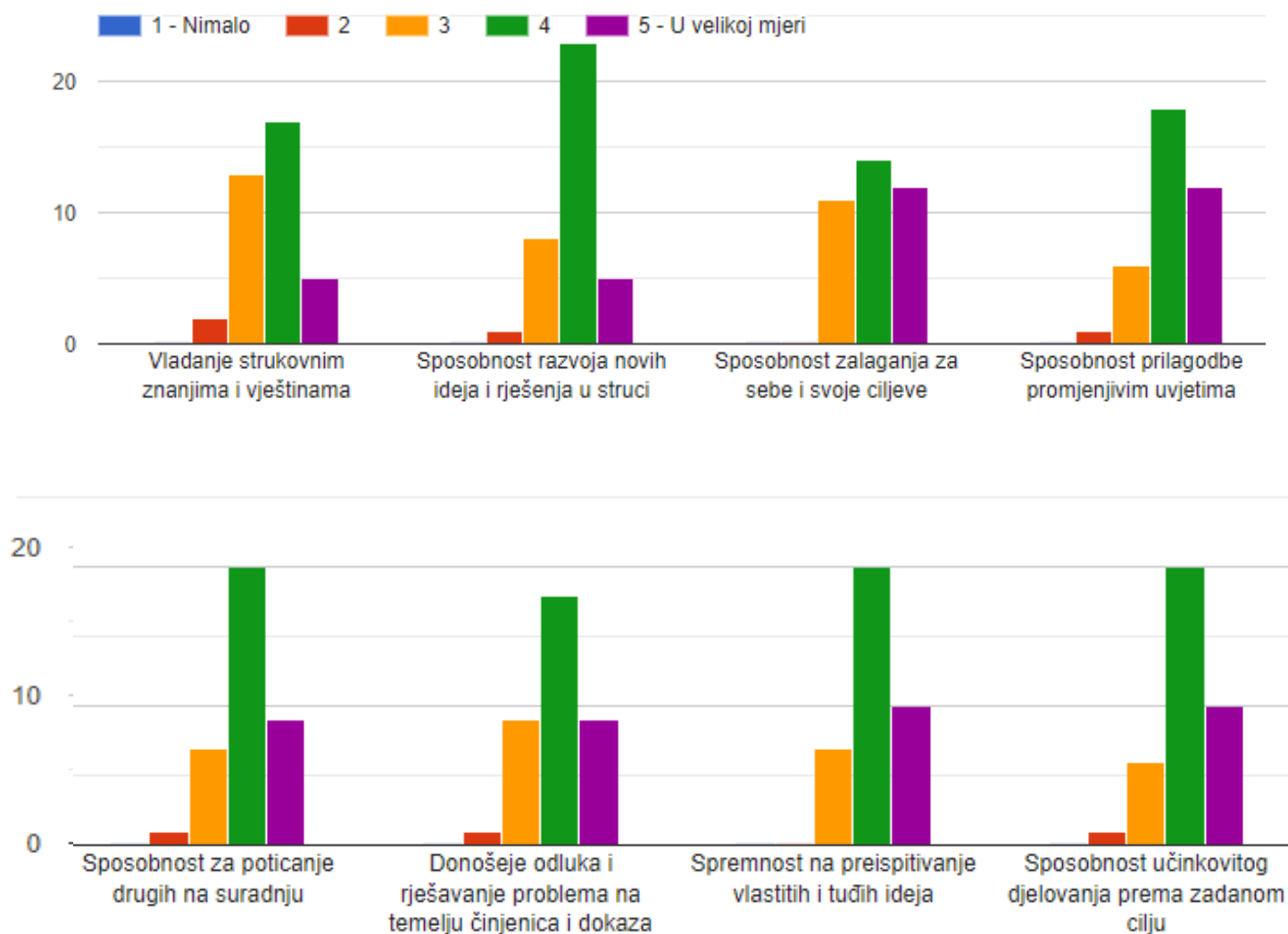
2.1.1.7. Procjena razine stečenih općih generičkih kompetencija tijekom obrazovanja na strukovnoj ustanovi

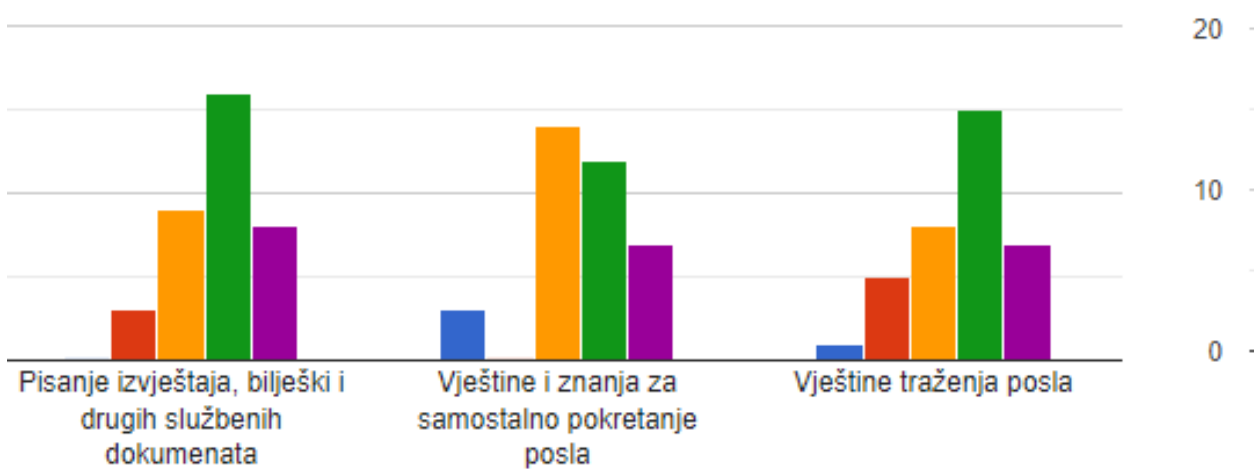
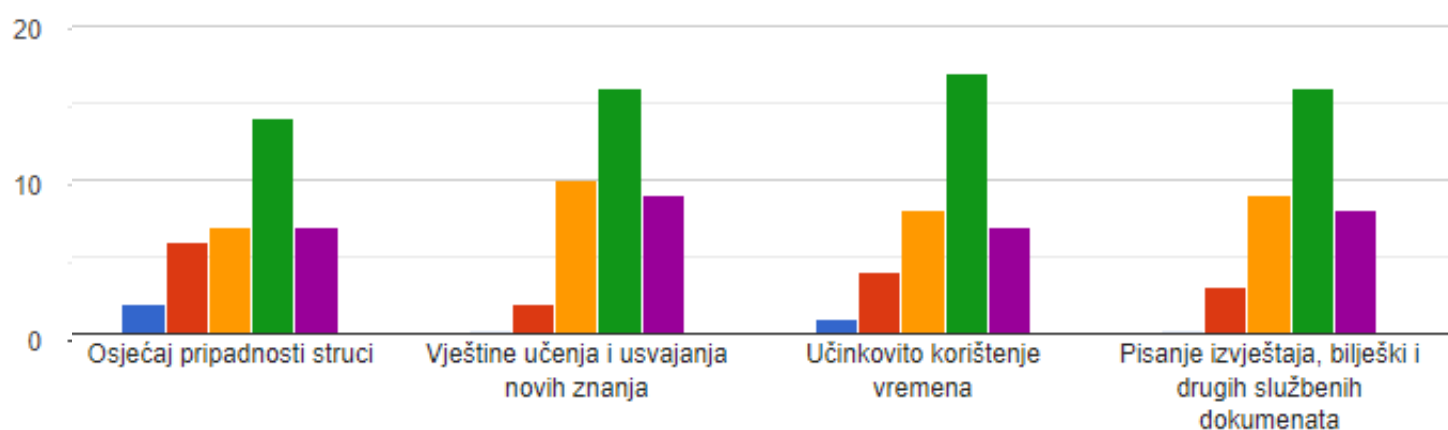
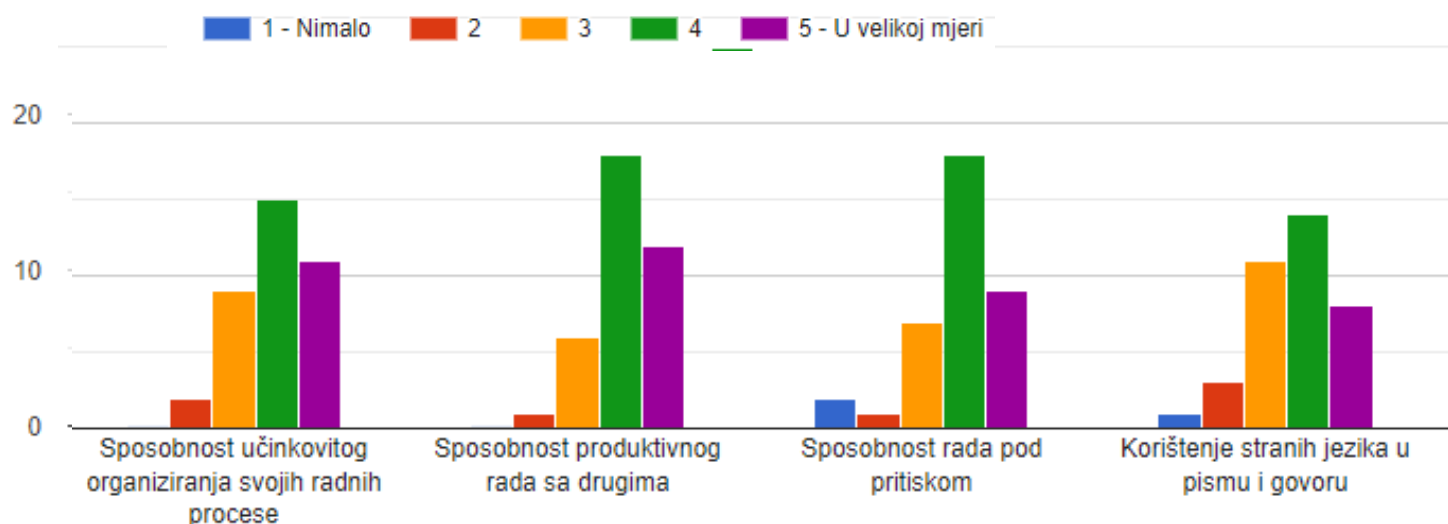
Sudionicima istraživanja ponuđena je lista od osamnaest generičkih sposobnosti – kompetencija na samoprocjenu u kojoj mjeri ih posjeduju kao rezultat doprinosa obrazovanja u Ekonomskoj i trgovačkoj školi u Dubrovniku razvoju tih sposobnosti.

Tablica 14: Distribucija anketiranih ispitanika prema procjeni razine stečenih općih generičkih kompetencija tijekom obrazovanja izraženo u %:

Razine stečenih općih generičkih komp.	Prosjek	Ocjena u %					N
		Vrlo nezadovoljan			Vrlo zadovoljan		
		1	2	3	4	5	
Vladanje strukovnim znanjima i vještinama	3,7	0,0%	6,0%	34,0%	46,0%	14,0%	35
Sposobnost razvoja novih ideja i rješenja u struci	3,6	0,0%	3,0%	20,0%	63,0%	14,0%	35
Sposobnost zalaganja za sebe i svoje ciljeve	4,0	0,0%	0,0%	31,0%	34,0%	0,0%	35
Sposobnost prilagodbe promjenjivim uvjetima	4,1	0,0%	3,0%	14,0%	51,0%	31,0%	35
Sposobnost za poticanje drugih na suradnju	3,8	0,0%	3,0%	20,0%	51,0%	26,0%	35
Donošenje odluka i rješavanje problema na temelju činjenica i dokaza	3,9	0,0%	3,0%	23,0%	51,0%	23,0%	35
Spremnost na preispitivanje vlastitih i tuđih ideja	4,0	0,0%	0,0%	17,0%	54,0%	29,0%	35
Sposobnost učinkovitog djelovanja prema zadanom cilju	4,0	0,0%	3,0%	17,0%	51,0%	29,0%	35
Sposobnost učinkovitog organiziranja svojih radnih procesa	3,9	0,0%	6,0%	23,0%	40,0%	31,0%	35
Sposobnost produktivnog rada s drugima	3,9	0,0%	3,0%	17,0%	49,0%	31,0%	35
Sposobnost rada pod pritiskom	3,9	6,0%	3,0%	20,0%	49,0%	23,0%	35
Korištenje stranih jezika u pismu i govoru	3,8	3,0%	9,0%	31,0%	37,0%	20,0%	35
Osjećaj pripadnosti struci	3,6	6,0%	17,0%	20,0%	37,0%	20,0%	35
Vještine učenja i usvajanja novih znanja	3,9	0,0%	6,0%	26,0%	43,0%	26,0%	35
Učinkovito korištenje vremena	3,7	3,0%	11,0%	20,0%	46,0%	20,0%	35
Pisanje izvještaja, bilješki i drugih službenih dokumenata	3,6	0,0%	9,0%	26,0%	43,0%	23,0%	35
Vještine i znanja za samostalno pokretanje posla	3,0	9,0%	0,0%	40,0%	31,0%	20,0%	35
Vještine traženja posla	3,3	3,0%	14,0%	23,0%	40,0%	20,0%	35
UKUPNO		N = 35					

Grafikon 12: Distribucija anketiranih ispitanika prema procjeni razine stečenih općih generičkih kompetencija tijekom obrazovanja izraženo u %:

U prosjeku završeni polaznici iskazuju pozitivnu procjenu mjere u kojoj su usvojili određene kompetencije za vrijeme svog obrazovanja u Ekonomskoj i trgovačkoj školi Dubrovnik.

Ocjenom višom od 3.5 pozitivno su ocijenjene deset od osamnaest kompetencija sljedećim redoslijedom: sposobnost zalaganja za sebe i svoje ciljeve (3.9), sposobnost prilagodbe promjenjivim uvjetima (3.8), sposobnost za poticanje drugih na suradnju (3.6), donošenje odluka i rješavanje problema na temelju činjenica i dokaza (3.7), spremnost na preispitivanje vlastitih i tuđih ideja (3.7), sposobnost učinkovitog djelovanja prema zadanom cilju (3.7), sposobnost učinkovitog organiziranja svojih radnih procesa (3.7), sposobnost rada pod pritiskom (3.6), korištenje stranih jezika u pismu i govoru (3.7), vještine učenja i usvajanja novih znanja (3.6). Najniže ocjene bilježimo iz sljedećih kompetencija: vještine i znanja za samostalno pokretanje posla (3.0 - što nas je iznenadilo s obzirom na uspješnost nastave iz predmeta Vježbenička tvrtka i sajma koji uspješno organiziramo godinama), osjećaj pripadnosti struci (3.1 - ovu ocjenu bismo povezali s prethodnim podacima o razlozima izbora obrazovnog programa i vanjskim čimbenicima koji su na njega utjecali). Ove podatke svakako ćemo uzeti u obzir kao dobar pokazatelj komponenata koje trebamo poboljšati.

U odnosu na prethodna istraživanja skok bilježi šest kompetencija s minimalnom razlikom od 0.1 do 0.2 ukupne ocjene, a pad njih pet. Najveća razlika je između ovog i prvog istraživanja kada smo imali ocjenu 4.0 i višu u čak četiri kompetencije: sposobnost zalaganja za sebe i svoje ciljeve, sposobnost prilagodbe promjenjivim uvjetima, spremnost na preispitivanje vlastitih i tuđih ideja i sposobnost učinkovitog djelovanja prema zadanom cilju.

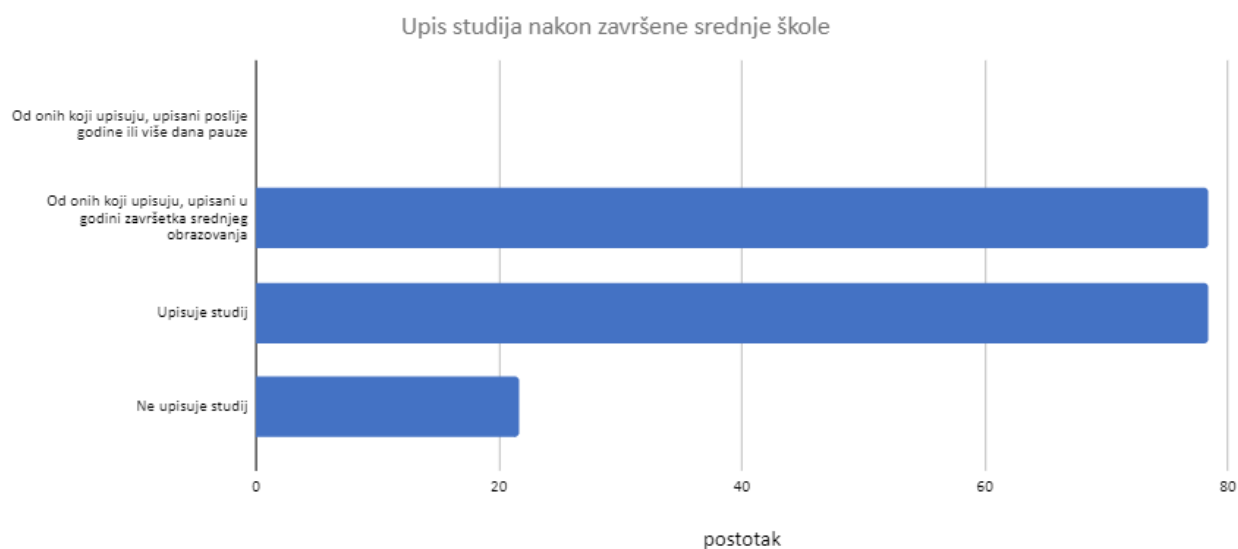
2.2. Nastavak obrazovanja nakon srednje škole

2.2.1. Upisivanje studija, vrste, načini i mjesto studiranja

Tablica 18: Distribucija anketiranih ispitanika s obzirom na upis studija nakon završene srednje škole u %:

UPIS STUDIJA NAKON ZAVRŠENE SREDNJE ŠKOLE	Na razini škole
Ne upisuje studij	21.62
Upisuje studij	78.38
Od onih koji upisuju, upisani u godini završetka srednjeg obrazovanja	78.38
Od onih koji upisuju, upisani poslije godine ili više dana pauze	0

Grafikon 16: Distribucija anketiranih ispitanika s obzirom na upis studija nakon završene srednje škole u %:

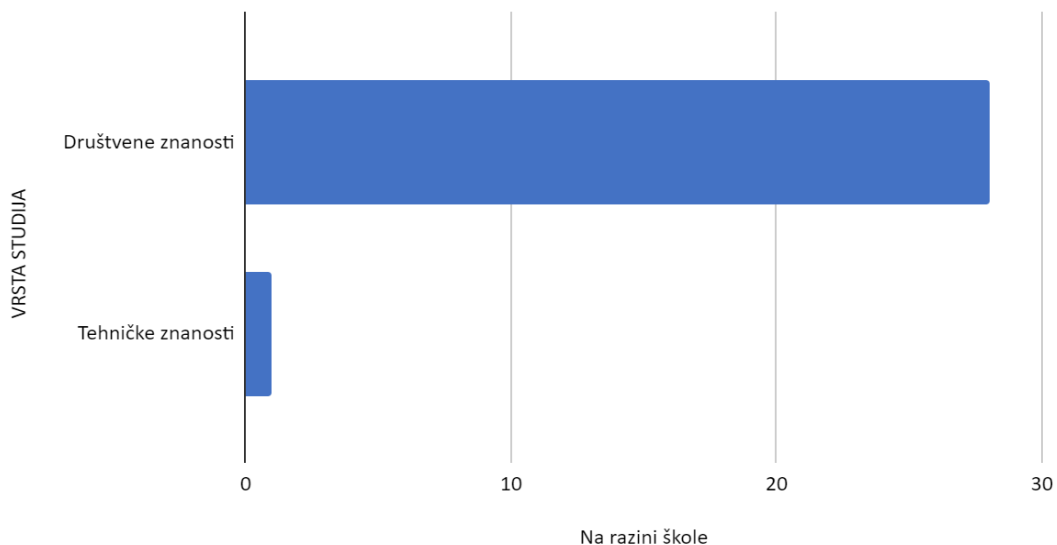
Nakon završene srednje škole 78% završenih učenika nastavlja školovanje upisivanjem studija dok nemamo ispitanika koji nisu nastavili školovanja što je promjena u odnosu na prethodno istraživanje kada 27,3% ispitanika nije upisalo studij. Bitno je napomenuti i da su svi učenici obrazovnog programa *Ekonomska gimnazija* upisali željeni studij.

Tablica 19: Distribucija anketiranih ispitanika s obzirom na vrstu studija koju su upisali:

VRSTA STUDIJA	Na razini škole
Društvene znanosti	28
Tehničke znanosti	1

Grafikon SEQ Grafikon * ARABIC 17: Distribucija anketiranih ispitanika s obzirom na vrstu studija koju su upisali:

Na razini škole u usporedbi sa VRSTA STUDIJA

Prema parcijalno dostupnim podacima, gotovo svi učenici koji su nastavili daljnje obrazovanje su upisali jedan od studija društvenih znanosti, njih čak 97%. Uspoređujući podatke s prethodnim istraživanjima, u prvom istraživanju udio društvenih znanosti u upisanim studijima bio je 96% a u drugom nešto manje 87%. Ovako visoki brojevi upisanih smjerova društvenih znanosti je očekivan s obzirom na obrazovne programe koji se izvode u našoj školi.

3. Tranzicija iz obrazovanja u posao

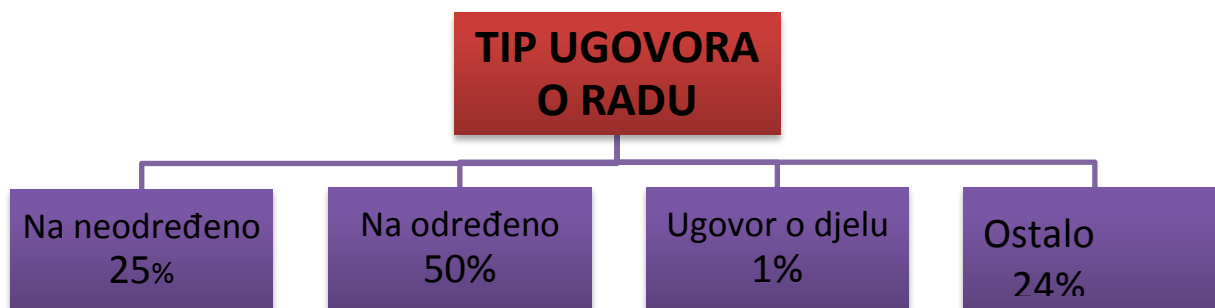
U ovoj kategoriji moguće je dobiti niz objektivnih i subjektivnih pokazatelja koji omogućuju procjenu relevantnosti i učinkovitosti strukovnih programa — od utvrđivanja zapošljivosti završenih polaznika na tržištu rada, traženih kompetencija na tržištu rada koje se ne stječu u dovoljnoj mjeri kroz strukovno obrazovanje, do podataka koji koriste profesionalnom usmjeravanju budućih i sadašnjih polaznika obrazovnih programa. Primjeri mjerljivih pokazatelja su: kratko trajanje potrage za zaposlenjem, zaposlenost, visoka primanja, prikladna pozicija u odnosu na stupanj obrazovanja/kvalifikaciju, radni zadaci usko povezani s obrazovnim područjem.

Međutim, najviše se završenih polaznika u našoj školi odlučilo na daljnje obrazovanje, njih 29 ili 78%, dok o zaposlenima nemamo dovoljno podataka pa u ovom dijelu istraživanja ne možemo analizirati sve čimbenike tranzicije iz srednjoškolskog obrazovanja u tržište rada.

3.1. Prvi posao

Pronalazak prvog posla ostavlja značajan trag u jednom razdoblju života mladih ljudi jer ono obilježava početak njihove profesionalne karijere. Učenici najčešće započinju svoju poslovnu karijeru s kratkoročnim sezonskim poslovima.

Slika 5: Anketirani zaposleni ispitanici prema tipu ugovora o radu za prvi posao (%):

Prema podacima o tipu ugovora o radu za prvi posao, ispitanici su izrazili da je njih 25% zaposleno na neodređeno vrijeme (u prošlom istraživanju imali smo gotovo identičan postotak od 26,3%),

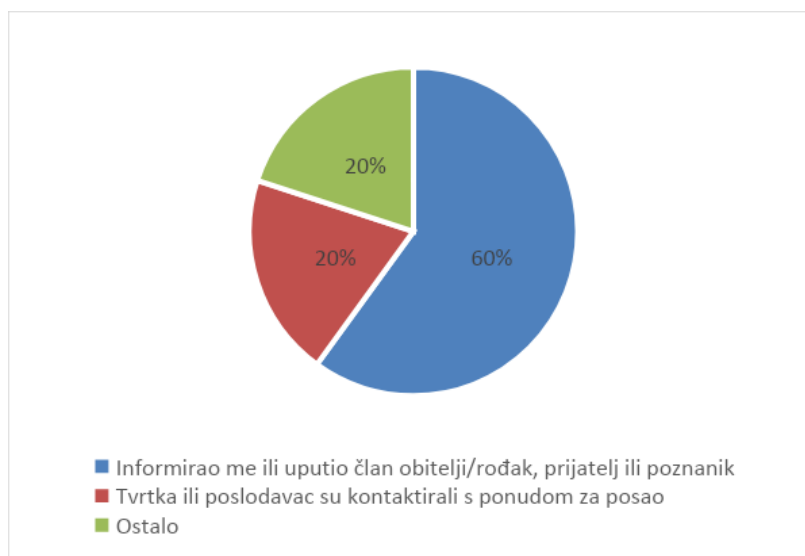
50% ih je zaposleno na određeno vrijeme (veliki skok u odnosu na prethodno istraživanje kada ih je bilo 31,6%), tek 1% ima potpisan ugovor o djelu (znatan pad u odnosu na prethodno istraživanje kada ih je bilo 15,8%) te ostatak od njih 24% ima neki drugi oblik ugovora rada, za što pretpostavljamo da se radi o studentskim ugovorima.

Svi ispitanici počinju tražiti prvi posao nakon završetka školovanja (100%), njih 60% traži posao manje od mjesec dana nakon završetka školovanja a u jednakom broju (20%) ispitanika traži prvi posao tijekom školovanja i u razdoblju između 1 do 3 mjeseca nakon završetka školovanja.

Tablica 21: Distribucija ispitanika prema načinu pronalaska prvog posla:

NAČIN PRONALASKA PRVOG POSLA	Na razini škole	%
Informirao me ili uputio član obitelji/rođak, prijatelj ili poznanik	3	60%
Tvrtka ili poslodavac su kontaktirali s ponudom za posao	1	20%
Ostalo	1	20%
UKUPNO	5	100%

Grafikon 20: Distribucija ispitanika na razini cijele škole prema načinu pronalaska prvog posla u %:

Postoje različite mogućnosti i načini traženja i pronalaska zaposlenja. Najveći broj ispitanika, njih 60%, informiran je putem bliske osobe (član obitelji, prijatelj ili poznanik) što je bilo za očekivati s obzirom na malu društvenu sredinu u kojoj živimo. Međutim, nije mali postotak ni tvrtki koji su kontaktirali ispitanike s ponudom za posao što je također očekivano s obzirom na manjak radne snage u određenim djelatnostima i povećan broj radnih oglasa u medijima za tek završene učenike srednje škole. Od preostalih mogućnosti na koje otpada 20% odgovora, pretpostavlja se da su ispitanici samoinicijativno kontaktirali poslodavca, informirajući se putem mrežnih stranica oglasnika sa slobodnim radnim mjestima ali i putem nastavnog osoblja u školi.

3.2. Trenutni posao

Zbog nedostupnosti podataka ovog elementa, interpretacija nije moguća.

3.2.1. Zadovoljstvo trenutnim poslom

Zbog nedostupnosti podataka ovog elementa, interpretacija nije moguća.

3.2.2. Procjena razine potrebe općih generičkih kompetencija na njihovom trenutnom radnom mjestu

Tablica 35: Distribucija ocjena ispitanika potrebnih kompetencija u trenutnom zaposlenju:

VJEŠTINE/KOMPETENCIJE	Prosjek	Ocjena u %					N
		Nimalo		U velikoj mjeri			
		1	2	3	4	5	
Vladanje strukovnim znanjima i vještinama	3,8	25%	0%	0%	25%	75%	4
Sposobnost razvoja novih ideja i rješenja u struci	3,8	0%	0%	25%	75%	0%	4
Sposobnost zalaganja za sebe i svoje ciljeve	3,3	25%	0%	25%	25%	25	4
Sposobnost prilagodbe promjenjivim uvjetima	3,8	25%	0%	0%	25%	50%	4
Sposobnost za poticanje drugih na suradnju	4,0	0%	0%	25%	50%	25%	4
Donošenje odluka i rješavanje problema	3,5	25%	0%	25%	0%	50%	4
Sposobnost preispitivanja vlastitih i tuđih ideja	3,0	25%	0%	50%	0%	25%	4
Sposobnost učinkovitog djelovanja prema zadanom zadatku	3,0	25%	0%	25%	50%	0%	4
Sposobnost učinkovitog organiziranja svojih radnih zadataka	4,0	25%	0%	0%	0%	75%	4
Sposobnost produktivnog rada sa drugima	4,0	25%	0%	0%	0%	75%	4
Sposobnost rada pod pritiskom	4,8	0%	0%	0%	25%	75%	4
Korištenje stranih jezika u govoru i pismu	4,8	0%	0%	0%	25%	75%	4
Osjećaj pripadnosti struci	4,0	0%	0%	25%	50%	25%	4
Vještine učenja i usvajanja novih znanja	4,5	0%	0%	0%	50%	50%	4
Učinkovito korištenje vremena	3,8	25%	0%	0%	25%	50%	4
Pisanje izvještaja, bilješki i drugih službenih dokumenata	2,8	25%	25%	0%	50%	0%	4

Usprkos premalom uzorku i nedostupnosti podataka, prema ovoj tablici možemo zaključiti da ispitanici ističu svoje najrazvijenije vještine *Sposobnost rada pod pritiskom* i *Korištenje stranih jezika u govoru i pismu*, dok su nešto poviše srednjeg prosjeka izražene vještine *Sposobnost*

poticanja na suradnju, Sposobnost učinkovitog organiziranja svojih radnih zadataka, Sposobnost produktivnog rada sa drugima i Osjećaj pripadnosti struci. Rezultati su očekivani s obzirom na nastavne metode koje se primjenjuju u školi, a čiji je naglasak na suradničkom učenju i projektnim aktivnostima koje simuliraju rad u struci.

3.2.3. Usporedba procijenjene razine generičkih kompetencija usvojenih tijekom obrazovanja i procijenjene razine njihove upotrebe na trenutnom radnom mjestu

Zbog nedostupnosti podataka ovog elementa, interpretacija nije moguća.

3.2. Osobe bez posla

3.3.1. Nezaposleni

Zbog nedostupnosti podataka ovog elementa, interpretacija nije moguća.

3.3.2. Neaktivni

Zbog nedostupnosti podataka ovog elementa, interpretacija nije moguća.

4. ZAKLJUČAK

4.1. Osnovni nalazi

Metodologija

Anketni upitnik ispunilo je 51% od ukupnog broja završenih učenika koji su dali privolu za sudjelovanje u projektu praćenja učenika. Stopa povrata znatno je manja u odnosu na prethodna anketiranja kada je anketni upitnik ispunilo 57% pa 74% ukupno završenih učenika. Stoga je bitno osmisliti i nove načine motiviranja završenih učenika.

U cilju postizanja veće stope povrata anketnih upitnika, učenicima završnih razreda prezentirali smo rezultate dobivene prethodnim anketiranjem na satovima razrednog odjela, te im na taj način dodatno približili projekt praćenja i motivirali ih da sudjeluju u njemu.

Tijekom anketiranja provodili smo slične aktivnosti kao i prethodnih godina, a bile su vezane uz motiviranje učenika da odgovore na anketni upitnik. Tako smo završenim učenicima slali grupne WhatsApp/Viber motivacijske poruke, a putem istih kanala smo slali zamolbe i njihovim roditeljima kako bi potakli svoju djecu da odgovore na anketni upitnik. Iskoristili smo i situaciju što neki od učenika imaju mlađeg brata ili sestru koji trenutno pohađaju našu školu, pa su i oni angažirani u upućivanju poziva i motivaciji ispitanika na ispunjavanje upitnika. Značajnu podršku u smislu motiviranja pružili su i nastavnici koji su bili mentori završenim učenicima u raznim projektima i natjecanjima. Zbog slabog odziva, u zadnjem smo tjednu anketiranja telefonskim putem kontaktirali svakog završenog učenika koji nije odgovorio na anketu.

Obrazovne i radne karijere

Pri sagledavanju razloga za odabir škole, može se zaključiti da završeni učenici nisu imali značajno izražene motive za upis škole ili određenog obrazovnog programa. Rezultati prethodnih istraživanja pokazali su da su svi razlozi za odabir škole ili određenog obrazovnog programa rangirani ispod razine indiferentnosti, dok je u ovom istraživanju izražen savjet roditelja/člana rodbine kao najvažniji razlog za odabir škole ili određenog obrazovnog programa te raznovrsne aktivnosti i projekti po čemu je naša škola poznata u lokalnoj zajednici.

Usprkos pozitivnim čimbenicima odabira obrazovnog programa u našoj školi, i dalje je bitno prilikom planiranja upisa i promocije programa naše škole ojačati elemente koji bi mogli doprinijeti boljim rezultatima upisa. Konkretno, trebali bi približiti učenicima poslove koje mogu raditi sa stečenom kvalifikacijom, kao i mogućnosti daljnjeg obrazovanja nakon programa naše škole.

Ispitanici daju visoke ocjene zadovoljstvu završenom školom i obrazovni programi imaju visoku srednju ocjenu 4.2, što ukazuje na kvalitetu rada škole te potiče sve sudionike nastavnog procesa na daljnji napredak u cilju cjelovitog ostvarivanja vizije i misije škole.

U pogledu zadovoljstva pojedinim aspektima završenih obrazovnih programa, ispitanici su najzadovoljniji razinom stečenih općih i stručnih znanja, dok su najmanje zadovoljni stručnom praksom kod poslodavca. Dobivene povratne informacije od velikog su značaja školi jer visokom razinom stečenih općih znanja učenicima se pruža veća mogućnost nastavka školovanja, dok sa stručnim znanjima lakše mogu pristupiti tržištu rada. Rezultati prethodnih istraživanja već su pokazali kako većina naših učenika nastavlja obrazovanje što znači da smo škola koja ima potencijala uspješno pripremiti učenike za upisivanje programa na višim razinama obrazovanja. Budući je državna matura preduvjet za nastavak obrazovanja na višoj razini, pojačali smo aktivnosti usmjerene na još bolju pripremu učenika za polaganje ispita iz obveznih predmeta na državnoj maturi. S obzirom na visok prosjek završenih učenika s upisanim studijem nakon godinu dana ili više pauze od 87,5%, nismo iznenađeni i visokim prosjekom iz ovog istraživanja od 90%. Iznenađeni smo malim postotkom od 10% ispitanika koji su upisali studij unutar pauze od jedne godine, čiji uzrok može biti nedovoljno dobra ocjena na državnoj maturi ili nedostupnost željenog studija radi popunjene kvote. U tom slučaju ispitanici radije pokušaju ponovo upisati prioritetni studij. Tijekom pauze, pretpostavka je da se zapošljavaju na određeno vrijeme, kako bi poboljšali materijalni status koji nekad može biti presudan faktor u odluci o daljnjem obrazovanju, ali pretpostavljamo i da se pripremaju za ponovnu prijavu na željeni studij.

Tranzicija iz obrazovanja na posao

Jedan od ciljeva projekta praćenja je dobiti u uvid zapošljivost završenih učenika na razini škole i pojedinih obrazovnih programa koji se u njoj izvode.

Kao što je već istaknuto, prethodna istraživanja su pokazala da većina naših učenika nastavlja svoje školovanje na višoj obrazovnoj razini. U prvom istraživanju postotak onih koji nastavljaju školovanje iznosio je 88,5%, pa zbog malog uzorka nismo mogli analizirati prikupljene informacije o zapošljivosti završenih učenika na tržištu rada. U sljedećem istraživanju postotak nastavka školovanja na visokoj razini bio je manji za 15,8% u odnosu na prethodno, odnosno 27,3% završenih učenika postalo je aktivno na tržištu rada. Nažalost, zbog nedovoljnih informacija o njihovom poslu, ne možemo interpretirati sektor u kojem su zaposleni, tip ugovora i njegovo trajanje, kao ni djelatnost kojom se ispitanici bave. Možemo samo pretpostaviti da bi podaci bili slični kao u prošlim istraživanjima kada su rezultati pokazali da je jednak broj ispitanika zaposlen i u javnom i u privatnom sektoru, a prema tipu ugovora o radu za prvi posao, najviše ih je bilo zaposleno na određeno vrijeme. Prema djelatnosti kojom su se bavili njihovi poslodavci u kojih su se ispitanici prvo zaposlili, bilo je vidljivo da su to uglavnom poslovi iz uslužnih djelatnosti, dok veliki broj ispitanika nije znao kojoj skupini djelatnosti je pripadao posao koji obavljaju. Uobičajeno je da su ispitanici pronašli prvi posao na način da ih je informirao ili uputio član obitelji ili rođak, ali ih dio i samoinicijativno kontaktira poslodavce i na taj način stupa u radni odnos.

Od velike je važnosti za školu dobiti povratne informacije o korisnosti stečenih znanja i vještina za obavljanje poslova u struci i uzdati se da stečena znanja i vještine uglavnom bolje koriste tijekom obavljanja prvog posla nakon srednjoškolskog obrazovanja jer postoji široki spektar poslova koji završeni učenici mogu raditi. Prema našem mišljenju, kvaliteta škole se ogleda i u tome kako se učenici mogu snaći na poslovima koji nisu izravno povezani s našom strukom. U

većini poslova danas su važne komunikacijske i prezentacijske vještine, digitalne kompetencije, poduzetnička inicijativa i slične tzv. meke vještine (*soft skills*) koje se razvijaju kod učenika u našoj školi.

4.2. Zaključci i preporuke

Provedbom projekta praćenja učenika nakon završetka srednjoškolskog obrazovanja dobili smo korisne informacije o iskustvima završenih učenika tijekom njihovog obrazovanja u našoj školi, podatke o njihovoj zapošljivosti, kao i o nastavku obrazovanja na višoj razini. Osvijestili smo svoje prednosti i nedostatke, te nas je projekt dodatno potaknuo da razmišljamo o rješenjima koja bi otklonila nedostatke i ojačala naše prednosti.

Svakako bi trebalo poboljšati komunikaciju sa završenim učenicima naše škole što bi dovelo do većeg broja prikupljenih odgovora, kao i veću relevantnost podataka.

Svakako, ovakvu projektnu aktivnost preporučujemo svim školama je nudi gotovo rješenje koje samo treba primijeniti u praksi kako bi se dobili podaci na temelju kojih se može razvijati strategija škole. Strategija razvoja škole temelji se i na suradnji koju želimo razvijati s našim završenim učenicima.